

Aprendre a comunicar-se i aprendre gramàtica en un context de minorització

Josep Martines

(Universitat d'Alacant; Filologia Catalana.

Institut d'Estudis Catalans; Secció Filològica

III Jornades GrOC

L'ensenyament de la gramàtica en contextos multilingües

Context de minorització

MINORITZACIÓ DEL CATALÀ... ENCARA?

Síntomes

1. Paper de l'Escola
2. Paper de l'ensenyament del català
3. Per què hem d'ensenyar gramàtica del català?

Una vella dita...

« El menester fa fer »

La necessitat d'aprendre

(Els xiquets de Benalua aprenien el català d'Alacant
jugant al carrer)

I... un vell principi renovellat

Ensenyar-aprendre i experiència

«Thought is embodied»

(Lakoff 1987: XIV-XV)

«**Dolç** –a 1 / adj [LC] Que té un sabor com el del sucre o de la mel» (*DIEC2*)

Tasta el sucre si vols saber què és dolç!

- «– Et done una *aigua* si tu em dones tres *nits* –proposava l’una.
– Ah no!, això és massa. Te’n done una –remugava l’altra.
– I dues *nits*? –demanava l’una.
– No, una *nit* i un *espill*; d’acord? –suggeria l’altra.
– Bé, d’acord –acceptava una.»

(Transcripció d’un diàleg entre dues xiquetes de 6 anys, 1998; Sant Joan d’Alacant, l’Alacantí)

La gran oblidadada: la motivació

- *Aprendre* és més un derivat de *prendre*... Què hem après de bo? **Aprenentatge significatiu**
- La motivació **intrínseca** (la tasca, el jo, el grup)
- La motivació **extrínseca** (l'èxit i la recompensa, les eines)

Fer esdevenir l'aprenentatge una experiència: més enllà del mètode comunicatiu

- 1) **Implicació** personal (història personal-grupal, emocions, afeccions...). Descobriment d'un mateix i del país. Identitats
- 2) **Interacció** amb el grup (oral, escrita, interpersonal). La projecció del jo. Fem de mestres i d'aprenents
- 3) Autonomia i cohesió. **Aprenentatge cooperatiu**
- 4) **Recerca**: el plaer del descobriment. Curiositat. L'aprenentatge significatiu. **Aprenentatge per tasques o per projectes. La reflexió lingüística també per mitjà del descobriment**

5) **Connexió i transformació** dels coneixements previs (dades, prejudicis, creences). Canvis d'actituds, de (pre)judicis, d'habilitats, de coneixements

6) **Creativitat**: més enllà de només repetir informació

7) **Acció-teoria, activitat-reflexió. El descobriment de la pròpia competència lingüística. L'ensenyament reflexiu de la gramàtica**

8) Interdisciplinarietat. **Descobriments del món**. Desplegament intel·lectual, cognitiu, emocional

9) Projecció **fora** de l'aula: per a l'aprenent, per a la societat

10) L'èxit genera **èxit**.

Punts concrets

- 1) Punt de partença: les fonts de **motivació** de l'aprenent
- 2) L'**anàlisi contrastiva** català/ espanyol eix de la planificació docent
- 3) Competències **comunicatives** com a objectiu fonamental
- 4) Creació de **contextos** comunicatius versemblants i significatius
- 5) La **reflexió** sobre la gramàtica, la pronúncia, l'escriptura, el lèxic, la fraseologia... dins una seqüència de **descobriment**